

Autentyczne miejsce pamięci

W 1993 roku w berlińskiej dzielnicy Treptow-Schöneeweide odkryty został całkowicie zachowany kompleks obozu dla robotników przymusowych. Na otoczonym domami mieszkalnymi terenie stoi trzynaście, symetrycznie położonych, kamiennych baraków, wykorzystywanych do tej pory przez rozmaite małe zakłady.

Budowę obozu rozpoczął w 1943 roku generalny inspektor budownictwa, tzn. urząd Alberta Speera, z przeznaczeniem dla ok. 2 tys. robotników z zagranicy. W sześciu – dzisiaj pusto stojących – „włoskich barkach” obok ok. 500 Włochów zakwaterowani byli również robotnicy przymusowi z Francji i Belgii. W dwóch barakach drugiej części tego podwójnego obozu nr 75/76 znajdowało się komando obozu koncentracyjnego dla kobiet, które pracowały w fabryce baterii Pertrix.

Mimo zmian budowlanych bez trudu rozpoznać można charakter tego terenu, przy którym w lipcu 2001 roku postawiono tablicę pamiątkową. Od 1995 roku ten ostatni zachowany obóz z ponad 1000 innych na terenie Berlina objęty jest ochroną zabytków, mimo to jednak baraki zagrożone są zniszczeniem lub rozbiórką. Sześć z nich, będących własnością państwa, stoi bezużytecznie. Stworzenie tu miejsca edukacji, dokumentacji i pamięci zapewniłoby sensowne wykorzystanie tych zabytkowych obiektów.

Koło Popierania Centrum

Od 1994 roku Berlińskie Warsztaty Historyczne, Związek Antyfaszystów Treptow, a także inne organizacje prowadzą starania w celu zachowania baraków oraz użytkowania ich w charakterze Centrum Dokumentacji i Spotkań poświęconego pracy przymusowej w czasach nazizmu.

1 lutego 2001 roku berliński parlament jednogłośnie zobowiązał senat Berlina do zajęcia się sprawą stworzenia takiego miejsca w dzielnicy Schöneeweide. Również urząd dzielnicowy Treptow opowiada się za realizacją projektu i 11 lipca 2001 roku ufundował tablicę pamiątkową. Tego samego dnia ukonstytuowało się Koło Popierania Centrum Dokumentacji i Spotkań.

Adresy

Obóz dla robotników przymusowych

Łatwy do rozpoznania teren obozu z barakami rozciąga się między ulicami Britzer, Köllnischer i Rudower Straße w dzielnicy Treptow-Köpenick (10 minut od stacji kolejki miejskiej S-Bahnhof Schöneeweide; przy kościele Friedenskirche należy skręcić z ulicy Adlgestell w lewo).

Teren dostępny jest tylko w ramach zorganizowanego oprowadzania, które organizują dla grup Berlińskie Warsztaty Historyczne.

Koło Popierania Centrum

(adres pocztowy):

Hasselwerderstr. 38-40, D-12439 Berlin

<http://www.zwangsarbeit-in-berlin.de>

E-mail: info@zwangsarbeit-in-berlin.de

Konto, na które wpłacać można datki:

Förderverein Zwangsarbeiterlager Schöneeweide

Kontonummer: 3228900

Bank für Sozialwirtschaft

BLZ: 100 205 00

Informacje

Berliner Geschichtswerkstatt e.V.

Goltzstr. 49, D-10781 Berlin

tel. 030-215 44 50, faks 030-215 44 12

<http://www.berliner-geschichtswerkstatt.de>

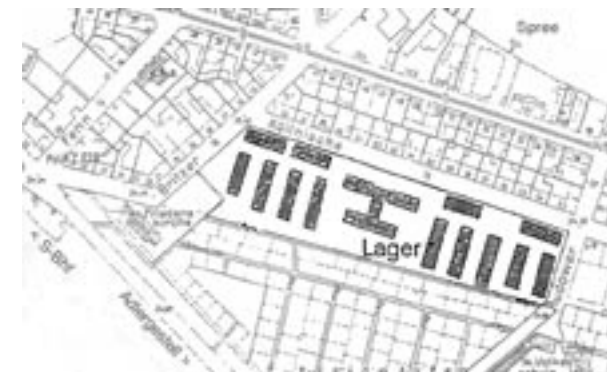
Bund der Antifaschisten Treptow e.V.

Kiefholzstr. 275, D-12437 Berlin

tel. 030-532 86 44, faks 030-536 96 324

Tel.: ++49-(0)30-532 86 44

Fax: ++49-(0)30-536 96 324

Cele Centrum Dokumentacji i Spotkań

Ocalanie

Zachowanie obozu jako całego kompleksu; oznakowanie oraz użytkowanie tego autentycznego miejsca w jego historycznym otoczeniu

Pielęgnowanie pamięci

Stworzenie godnego miejsca pamięci poświęconego robotnikom przymusowym

Dokumentacja

Stworzenie sieci różnych inicjatyw zajmujących się badaniami historycznymi i pielęgnowaniem pamięci; przechowywanie, archiwizowanie i udostępnianie zgromadzonych materiałów, zdjęć i wspomnień

Informacja

Regularne oprowadzanie po terenie; stworzenie pomieszczeń przeznaczonych na wykłady i seminaria; użytkowanie pustych baraków przy prezentacji stałych i czasowych wystaw

Spotkania

Zapraszanie byłych robotników przymusowych, realizacja projektów z uczniami szkół, warsztatów i spotkań ze świadkami historii

Nie chemy „grubej kreski”!

Do niedawna robotnicy przymusowi pozostawali zapomnianymi ofiarami nazizmu. Wreszcie udało się doprowadzić do wypłaty niewielkich odszkodowań finansowych, co jednak nie może prowadzić do postawienia „grubej kreski” w sensie historycznym czy politycznym. Wręcz odwrotnie – pamięć o pracy przymusowej winna znaleźć swoje odzwierciedlenie w aktywnej, antyrasistowskiej, pokojowej pracy edukacyjnej. Na Berlinie – głównym miejscu zbrojeń Trzeciej Rzeszy, a dzisiaj stolicy Republiki Federalnej – spoczywa szczególna odpowiedzialność, zwłaszcza w stosunku do krajów Europy Środkowo-Wschodniej, z których pochodziła większość ponad półmilionowej rzeszy robotników przymusowych tutaj pracujących.

Żadne z berlińskich muzeów nie zajęło się w sposób wycelowany tematem pracy przymusowej, przypominają o niej tylko nieliczne tablice pamiątkowe. Dlatego też w tym autentycznym miejscu, na terenie ostatniego zachowanego berlińskiego obozu, należy stworzyć centrum pamięci i spotkań. Zobowiązany jest do tego zarówno kraj związkowy Berlin, dzielnica miasta, jak również państwo i niemiecka gospodarka.

Stand X/2003

Obóz dla robotników przymusowych Berlin-Schöneweide

Pamięć Dokumentacja Spotkania

